

Zaterdag 9 maart 1918 – ochtendeditie

Geen berichten over België.

Zaterdag 9 maart 1918 – avondeditie

Berlijn, 9 maart. Officieel: Legergroep kroonprins Rupprecht: De drukke wederzijdse verkenningsactie heeft ten oosten van Merkem, bij het Houthulsterbos, ten noordwesten van Geluveld en op de noordelijke oever van de Leie tot hevige infanteriegevechten geleid. Tal van gevangenen zijn ingeleverd.

Op vele plaatsen is de vuurstrijd opgeleefd; gisteravond was die bijzonder levendig aan het front in Vlaanderen en ten noorden van de Scarpe.

Parijs, 9 maart. Het officiële Britse bericht van hedenochtend 10 u 25 luidt aldus: Gisteravond heeft de Duitse infanterie, na krachtige artillerievoorbereiding, die de hele dag aanhield, onder dekking van een hevig bombardement aangevallen op een front van ongeveer 16 km (?) (Deze opgave is niet met volkomen duidelijkheid opgevangen) ten zuiden van de weg naar Menen en ten noorden van het kasteel van Polderhoek.

Niettegenstaande de hevigheid van het artillerievuur en de kracht van de aanval, is de vijand overal met verliezen teruggeslagen, behalve in de buurt van Polderhoek, waar hij er in geslaagd is op een front van ongeveer 200 meter binnen te dringen in enige van onze vooruitgeschoven posten. Op dit punt heeft de worsteling vannacht met hevigheid voortgeduurd en we hebben al onze posities hersteld.

Een vijandelijke afdeling, die gisteravond trachtte onze linies ten oosten van Nieuwkapelle te naderen, is door ons vuur teruggedreven.

Londen, 8 maart. Officieel avondbericht. Even voor het aanbreken van de dag heeft de vijand heden, na een hevige artillerievoorbereiding, een krachtige, plaatselijke aanval over een front van meer dan drie mijl ten zuiden van het Houthulsterbos ondernomen. Aan het grootste gedeelte van dit front werd de aanval door het vuur van onze troepen gebroken. Op een punt echter aan de linkervleugel van onze linie, waar de aanval met de meeste vastberadenheid werd doorgezet, ondersteund door vlammenwerpers, werden onze troepen, die enkele van onze vooruitgeschoven posten bezet hielden, genoodzaakt na een hevig gevecht over een front van ongeveer 500 yards, een weinig te wijken.

Later in de ochtend leverde een door Yorkshire lichte infanterie ondernomen tegenaanval een volledig succes op. De vijandelijke troepen werden tot op een afstand van 300 yards vóór onze vorige voorste linie teruggedreven, terwijl hen zware verliezen werden toegebracht. Onze positie is geheel hersteld.

Onze verliezen waren in de eerste vijandelijke aanval en de daarop gevolgde tegenaanval gering.

De vijandelijke artillerie was gedurende de dag zeer bedrijvig op een aantal punten van het front in het bijzonder in de omtrek van Nieuwkapelle en ten oosten van Ieper.

Londen, 9 maart. De correspondent van de Times in Frankrijk seint op 8 maart: Enige voortvarende stukjes zijn deze laatste tijden door de Belgen uitgehaald. Zo eergisteren bij Reigersvliet. Gebruik makend van de omstandigheid, dat het droge weer de rivieren

ondieper gemaakt had, hadden de Duitsers 's woensdagmorgens vroeg, toen het nog donker was de Belgische voorposten op een vrij breed gebied aangevallen. Ze deden een ernstige poging om de Belgische posities te overmeesteren en te behouden. De aanval werd voorafgegaan door een buitengewoon hevig bombardement met gasbommen en brisantgranaten. In het zuidelijk gedeelte werd de aanval geheel teruggeslagen. In het noordelijk gedeelte slaagden de Duitse stormtroepen er in een serie van zeven voorposten te nemen, die in een halve cirkel rondom een bruggenhoofd lagen en een verwoed gevecht ontbrandde voor het bezit van het bruggenhoofd. Met de grootste dapperheid hield majoor Erenez met negen man en een machinegeweer een uur lang stand tegen de herhaalde aanvallen van een vijandelijke troep, die 300 man telde en negen machinegeweren had. Een Belgische patrouille, die terugkwam van een gans andere operatie, hoorde het vuren en snelde de verdedigers te hulp. Het kleine garnizoen ging nu tot de aanval over en hernam de eerste daar verloren posten, maakte gevangenen en nam een machinegeweer. Ondertussen was opdracht gegeven tot groter opgezette tegenaanvallen, waaraan ook afgestegen chasseurs deelnamen. Het resultaat was, dat alle posten heroverd werden. De vijand liet 116 gevangenen, waaronder vijf officieren in handen der Belgen en had verder veel doden.

Graaf von Hertling, de Duitse rijkskanselier, heeft de 25^e februari in de Rijksdag het voorstel gedaan om in een besloten kring over België van gedachten te wisselen op de grondslag van herstel en doelmatige neutralisatie en van Duitslands wens om na de oorlog met België in vrede en vriendschap te leven.

In De Toorts schrijft Spectator naar aanleiding hiervan een artikel over de positie van België tegenover de entente, waarin hij onder meer zegt:

België in het bijzonder omdat het onverminderd zijn rechten mag doen gelden, heeft in het huidige kritische stadium, tegenover zijn leger en zijn noodlijdende volkeren, en met het oog op zijn toekomst, plichten te vervullen, die het wegens de zedelijke steun, die het aan de entente verschaft heeft, geenszins mag verwaarlozen, doch des te meer moet ter harte nemen. Er ligt in graaf Hertlings verklaring niets dat, voor een België althans hetwelk zinnens zou zijn voortaan eerlijk een vrede in verzoening naar binnen en naar buiten na te leven, verwerpelijk zou zijn; maar wel ligt erin een rechtstreekse uitnodiging tot opheldering van één der neteligste vraagstukken van de oorlog en een belofte van een regeling die voor België en voor zijn beide grote burens billijk zou zijn. Het ligt toch voor de hand dat België in zijn eigen belang er moet van afzien een voorpost van Frankrijk tegen Duitsland te worden, dat het in zijn bijzonder kiese positie van onafhankelijke bufferstaat niet mag meewerken aan de herovering van Elzas Lotharingen, dat het, evenals alle andere naties, behalve dan Engeland, voordeel heeft bij de bevrijding van de zeeën, en dat het zich, als symbool van het recht niet mag stellen buiten het bereik van de wereldwet, die eerbied voor het nationaliteitsbeginsel verkondigt.

Tegen de Raad van Vlaanderen.

De voornaamste Vlaamse verenigingen in België hebben een protest gezonden naar de Duitse rijkskanselier tegen het optreden van de Raad van Vlaanderen. Het protest is ondertekend door Louis Franck, voorzitter van de bond voor Vlaamse rechtsgeleerden; Nic. Cupérus, erevoorzitter van de liberale Vlaamse bond; dr. Teirlinck, voorzitter van de liberale volksbond (Brussel); prof. Vliebergh, algemeen voorzitter van het Davidsfonds; Borginon, voorzitter van de Katholieke Vlaamse bond; M. Sabbe, secretaris van het Willemsfonds (Mechelen); August Vermeylen, voorzitter van de vereniging van

Vlaamse letterkundigen en dokter Nuyens, voorzitter van de Nederduitse bond (Antwerpen).

De tekst van het protest treffen we aan in vrij België. Hij luidt aldus:

Antwerpen, 30 januari 1918.

Excellentie,

Bij de inval in België door de Duitsers werd door al de politieke partijen besloten hun verschillen te laten rusten om, daarentegen, al hun pogingen in te spannen om het zo beproefde volk ter hulp te komen. De Vlamingen hebben zich, van ganser harte, bij die gedragslijn aangesloten, en niettegenstaande de aanvallen en alle verdachtmakingen tegen de Vlaamse Beweging door enigen van hun tegenstanders gericht, is het Vlaamse volk, in overgrote meerderheid, aan het gegeven woord standvastig getrouw gebleven.

Een kleine groep fanatiekers is van die gedragslijn afgeweken en heeft getracht de medewerking van de bezettende macht te bekomen, eerst in de zaak der hogeschool te Gent, daarna voor de invoering van de bestuurlijke scheiding, thans in de kwestie van de staatkundige onafhankelijkheid der Vlaamse landstreek.

Elk verzet tegen die beweging is verboden: tengevolge van de censuur der dagbladen, van de ontbinding van alle politieke verenigingen, van de beperkingen aan de vrijheid van vergadering gesteld, hebben de zogenaamde activisten praktisch alleen de toelating om hun gedachten te uiten.

Desniettemin en ondanks alle moeilijkheden die men het in de weg legt, heeft het Vlaamse volk zijn mening doen kennen door alle wettige middelen, die nog tot zijn beschikking zijn: in genen dele heeft dit de activistische strekking goedgekeurd noch aanvaard.

Toen het gerucht de ronde deed, dat de Vlaamse burgergevangenen vóór de Waalse gevangenen uit Duitsland werden teruggebracht, werd onmiddellijk van de zijde der Vlamingen verklaard, dat iedere poging om Vlamingen en Walen te verdelen en ze verschillend te behandelen, bij hen slechts de levendigste afkeuring zou vinden.

Toen het ontwerp van vervlaamsing der Gentse hogeschool openbaar werd gemaakt, werd onmiddellijk, niettegenstaande deze hervorming het voorwerp was van de verzuchtingen van alle Vlamingen, door dezen bij protest van 8 januari 1916 hun levendige afkeuring betuigd ten aanzien van deze inmenging van het bezettende gezag: de ondertekenaars, allen overtuigde voorstanders van de vervlaamsing van de hogeschool te Gent, verklaarden die tussenkomst noch te wensen noch te aanvaarden: dat de Duitsers zich niet hadden in te laten met die binnenlandse politieke vraagstukken.

"De eer en de waardigheid, werd in het protest gezegd, zijn ook voor een volk, wiens land bezet is, onschatbare goederen. Hoe zou de geschiedenis over ons oordelen, over ons Vlamingen, indien op een tijdstip dat onze zonen nog in de loopgraven strijden, wij uit de handen van de veroveraar voordelen zouden aannemen, zelfs onder de vorm van rechtsherstel? In het verleden heeft ons volk er steeds aan gehouden, zelf zijn eigen zaken in eigen land te regelen."

Het protest besloot met de volgende klare formule: "wij, Vlamingen, plaatsen ons uitsluitend op het terrein der Belgische nationaliteit".

Toen, in maart 1917, de afgevaardigden van de zogenaamde "Raad van Vlaanderen" te Berlijn door uw voorganger werden ontvangen, werd aan die laatste dadelijk een protest gezonden, in hetwelk men o.a. wees op het feit, dat de bestuurlijke scheiding geen deel uitmaakte van het programma der Vlaamse Beweging, dat de

zogenaamde Raad van Vlaanderen niet het minste recht had om namens het Vlaamse volk te spreken, dat zijn handelingen zonder voorbehoud veroordeeld en streng afgekeurd werden. "Wij allen, stond in het protest, Vlamingen en Walen, hebben op het ogenblik maar één wens, één wil, één gedachte: het Belgische vaderland een en onverdeelbaar."

Benevens die bescheiden zouden wij nog kunnen wijzen op de talrijke wilsuitingen, door dewelke hier en in het buitenland de houding der zogenaamde activisten krachtig werd veroordeeld, en die manifestaties vonden uitdrukking niettegenstaande al de beletselen die de oorlog aan de vrije uiting der gedachten in de weg legt (verzoekschriften en protesten der gemeenteraden van Antwerpen, Mechelen, Turnhout, Sint-Niklaas, enz., van de bestendige deputatie van Antwerpen, van de Vlaamse kamerleden van Cauwelaert, Kamiel Huysmans, Arthur Buysse, Persoons, De Bunne, enz.).

Die nadrukkelijke en herhaalde protesten waren geen individuele handelingen, maar gingen uit van de erkende aanvoerders der Vlaamse Beweging en der Vlaamsgezinde inrichtingen, alsmede van de openbare mandatarissen van de Vlaamse landstreek en van zijn aan de Vlaamse Beweging gunstig gestemde beheren. Ontegensprekelijk vertolkten zij de mening van het gehele volk.

De ontslag aanvraag van de ambtenaren, zo Vlaamse als Waalse, de ministeriële departementen, en hun weigering om aan de bestuurlijke scheiding mee te werken, hebben bewezen hoe algemeen die gevoelens verbreid zijn.

Daar het groepje activisten, ondanks die feiten en protesten, zonder enig recht voortgaat met zich de tolk te noemen van de Vlaamse Beweging en de Vlaamse bevolking, houden wij, voorzitters, bestuurders, leiders en vertegenwoordigers van Vlaamse

verenigingen, instellingen en groepen, eraan, te herhalen, dat wij krachtig en zonder voorbehoud hun houding afkeuren.

De scheiding van het land in twee regeringen, met twee hoofdsteden, twee reeksen van ministeries, en morgen misschien twee parlementen, kan ons geliefde Belgische vaderland zo in- als uitwendig slechts verzwakken, en die verzwakking kan alleen leiden tot een ramp voor de Vlamingen zowel als voor de Walen, zonder onderscheid.

Om de taaleisen van de Vlamingen te bevredigen zijn er genoeg middelen, die in tegenstelling met het gewraakte, niet tot de scheiding en de onenigheid leiden. De scheiding is in tegenspraak met ons geschiedkundig verleden; in tijden van geluk als van ellende, onder de grootste moeilijkheden, sedert eeuwen, hebben Vlamingen en Walen hetzelfde lot gedeeld en van hetzelfde staatkundig verband deel uitgemaakt. Door deze oorlog zijn de banden, die ze samen snoeren, nog hechter gemaakt, en thans zou het door onze jongens zo heldhaftig vergoten bloed gediend hebben om het Belgische vaderland te doen verdwijnen!

Onze heiligste staatkundige en economische belangen worden door die ongeremde plannen bedreigd.

Het organisch geheel, dat van België, door zijn handel en nijverheid, zijn stromen, havens en spoorwegen, zijn landbouw en zijn bewonderenswaardige werklieden, allen arbeidend onder een regering, in enkele tientallen van jaren een economische mogendheid van eerste rang heeft gemaakt, zou verscheurd en kunstmatig verzwakt worden door tegenstrijdige invloeden, ontzenuwd door uiteenlopende leiding. Het enge particularisme, dat in het verleden en het heden zoveel kwaad heeft gesticht, zou overheersen! Het evenwicht tussen de verschillende politieke,

godsdienstige en maatschappelijke strekkingen zou gebroken worden. België zou in een crisistoestand gelaten worden, waardoor gedurende jaren de verheffing van het land en de genezing van zijn oorlogswonden zo goed als onmogelijk zouden gemaakt worden.

Dieper dan ooit hebben we gedurende deze troebele tijden ondervonden hoe ernstig de nadelen zijn, die, in deze wereld waar het brute geweld en de ongerechtigheid regeren, verbonden zijn aan het feit, dat een volk slechts een kleine natie vormt. We willen niet nog kleiner worden! Wat ons gered heeft, is de onverzettelijke wil van ons gehele volk, zonder onderscheid van ras of taal, om verenigd te blijven en zijn eer hoger dan zijn goed en bloed te stellen. In die zin zijn wij waarlijk trouw gebleven aan de schoonste voorbeelden van onze voorouders, aan hun erfgoed van moed en glorie, en dank daaraan hebben wij in het buitenland een naam en een genegenheid verworven, die voor de toekomst onschatbare panden zijn. Dat is een aan alle Belgen gemeenschappelijk goed en niets kan degenen verdelen, die samen die daden hebben verricht en samen de tegenslagen hebben gedragen.

Excellentie,

De Vlamingen zijn geen veroverde natie: ze bezitten hetzelfde kiesrecht als de Walen, ze beschikken over al de middelen om hun rechtvaardige eisen te doen gelden. Ook is de Vlaamse Beweging niet tegen onze Waalse landgenoten gericht, en willen wij hun geenszins onze taal opdringen. Ze is ook niet tegen de Franse taal gericht, die wij eerbiedigen als het zinnebeeld van een van de grootste en eerste naties ter wereld.

De Vlaamse Beweging is de uitdrukking van het grondbeginsel, dat elk volk het onvervreembare recht bezit om, overeenkomstig met

zijn eigen karakter en in zijn eigen taal, zijn bestaan en historische persoonlijkheid zelf tot ontwikkeling te brengen.

De lering, volgens dewelke een kunstmatige en uit misprijzen voor het Vlaams opgedrongen taaleenheid gunstig zou zijn voor de ontwikkeling der Belgische staatkundige eenheid, is een noodlottige dwaling, veroordeeld door de geschiedenis en overigens officieel door onze wetgeving tegengesproken, en haar wederverschijning na de oorlog zou niets zijn dan een bespottelijk anachronisme. Een Vlaams bestuur, een Vlaams onderwijs, zo hoger als lager, een Vlaams rechtswezen, de ontwikkeling van geheel het leven van ons Vlaamse volk in zijn eigen taal, zijn integendeel een van de ernstigste waarborgen, om de volledige ontwikkeling van ons Belgisch vaderland te verzekeren, alsmede om het onpartijdig karakter en de bescherming van ons ras, broederlijk samenwerkend met de Walen, te midden van de ons omringende volkeren, te verzekeren.

Onder de indruk van het gemeenschappelijk gedragen ongeluk en van de door gezamenlijke kracht heroverde vrijheid, zullen Vlamingen en Walen met nieuwe moed aan elkaar sluiten, om dat werk van verheffing uit te voeren onder de rechtvaardige spreuk: "elk zijn taal, elk zijn recht".

Maar we willen zelf onze eigen zaken regelen, overeenkomstig onze grondwet, met eigen middelen in eigen land, zonder behulp van buitenlandse tussenkomst, en door aan onze landinstellingen de eerbied te verzekeren, die ze verdienen. We zijn innig overtuigd, dat elke andere oplossing maar de uitdrukking zou zijn van een ongeneesbare zwakheid. Wat de leerstelling betreft, dat alle middelen goed zijn om zijn rechten te verkrijgen, die verwerpen wij, daar waar wij ze als immoreel en onwaardig voor ons volk beschouwen.

Wij tekenen dienvolgens uitdrukkelijk en krachtig verzet aan tegen de bekendmaking van de zogenaamde Raad van Vlaanderen van de 19^e januari 1918. We verwerpen ze zonder voorbehoud en we ontkennen aan die instelling elk recht om te spreken en te handelen uit naam van ons volk of van de Vlaamse bevolking.

Activisten en anti-activisten in België.

We vernemen nog het volgende over de bedrijvigheid der activisten in Vlaanderen:

Men weet dat al de Belgen van 17 tot 41 jaar zich op vastgestelde dagen naar bepaalde plaatsen moeten gaan tonen. Op het Vlaamse platteland nu werden dezer dagen aan de mannen die naar deze controle gingen, onder het oog der Duitse posten, strooibriefjes uitgedeeld waarin men o.m. leest: "Polen, Finland, Oekraïne werden van het tsaristische juk en van de Russische wet verlost, werden vrij en onafhankelijk. Wie heeft deze volkeren voor ondergang behoed na een eeuw verknechting, de taal van hun volk: het Fins, het Pools, het Oekraïens ..." Wat in Oekraïne gebeurd is, berust dus, volgens de activisten, op een taalbeweging, ziedaar hoe men hedendaagse geschiedenis leert aan de Vlaamse boertjes. – Het einde van het biljet luidt: "Vlaanderen, bal de vuist, sluit uw tanden opeen, durf en wil, eis en neem." De boertjes die niet goed weten waar het om gaat, zijn verbouwereerd maar hechten geen grotere aandacht aan het pamflet.

Hoe groter de stad echter, hoe erger de beroering. Te Diest, te Kortrijk, waar de gemeenteraad tegen de activistische beweging niettegenstaande het verbod van de overheid bij de rijkskanselier protesteerde, kwam het tot opstootjes en handtastelijkheden. Te Tienen, waar Richard de Cneudt als activistisch redenaar moest optreden, werd hem een deel van zijn baard afgerukt. De

burgemeester werd daar door de Duitsers voor verantwoordelijk verklaard en gevangen genomen, terwijl de politiecommissaris naar Duitsland gestuurd werd.

Te Turnhout, waar men Tack en Borms als redenaars verwachtte, hebben deze heren zich niet getoond. De verbitterde bevolking heeft niettemin krachtdadig tegen de activisten geprotesteerd, al had de Duitse overheid de maatregel genomen geen passen naar die stad uit te reiken.

Te Leuven waren soortgelijke maatregelen getroffen: men mocht in de meetingzaal niet binnen zonder invitatie; een advocaat deed dat feit door een deurwaarder acteren. Men moet bekennen dat dit een vreemde wijze is om een volksreferendum uit te lokken. Het volk toonde zich dan ook zeer ontstemd, jowde de activisten uit en gooide stenen in de ruiten van hun lokalen. Men gebruikte meer doeltreffende middelen nog tegen de activistische invloed; aan het hoofd van het Leuvens atheneum (gymnasium) staat een bekend activist; al de liberale ouders, nu honderden in getal, trokken hun kinderen van het atheneum terug, en vertrouwden ze toe aan het onderwijsgesticht van de paters Josefieten, die ze ontsloegen van het godsdienstonderwijs ... Er is trouwens van nu af aan onenigheid in het activistische kamp: twee heren, benoemd tot leden van de provinciale staten namen ontslag.

Te Aalst, waar de scheuringsbeweging geleid wordt door een Belgisch deserteur, het ex toegevoegde kamerlid Van den Bruelen, schoonzoon van de bekende Pieter Daens, zou de verkiezingsmeeting plaats hebben op de dag dat de Duitsers geschoten hadden op jongens van Aalst, die, aangewezen om naar Duitsland te worden gedeporteerd, waren ontvlucht. Daarbij was een 22-jarige vrouw gedood geworden. Men stelt zich voor met welke gevoelens de redenaars ontvangen werd ...

Intussen is in een kleine stad als Mechelen het aantal handtekeningen, onder het protest aan de rijkskanselier, gestegen tot 8000. De activisten zien trouwens zeer goed in dat zelfs van Duitse zijde minder en minder steun te verwachten is. Zo werd hen de kolenverdeling in Vlaanderen ontnomen: veel goeds had ze trouwens niet opgeleverd.